

MINTE, ARTA SI LITERATURA.

Nr. 5.

MERCURIU, 4. FEBRUARIU

1853.

OBSERVARI ORTOGRAFICE IN PRIVINTIA trebuintei de a se distinge sonurile gutturale si nasale de alta prin ceva semne, si in stramutarea sonurilor a se lasa de totu semnele la nesunatoriile: c, d, s, t; mai urmandu inca observari si in privintia altor litere nesunatori s. a.

Atunci cand **Redactiune** spre comanda bucuria se determina a da locu in una sau doue colone ale Gaz. romane si impartasirilor scrise cu litere — primind o ortografia populara —; atunci cand taie ghiacta*), se voim dora si se postim ca ajungend la doriti tiermi, delocu se ne si sufucam a cladi punte spre a intretiene n'nterupta comunicatiune, atunci cand nefiend inca stabilita o adevrata si neresturnabila Ortografia cu litere a impartasi bagari de seama asupra ortografie va dice dora unul si altul, ca e prea tempuriu; ci mai bine se mai asteptam pucintel pena se va mai deda publicul cetitoru la cetirea cu litere, si pena cand se va stangur invinge despre mai potrivita scriintia a limbei romanesci cu litere, decat cu slove; drept aceea se ne tienem de principiul enunciat in Nrul 2 al Gaz. Trans. a. c. „s c r i e o r i c i n e d u p a O r t o g r a f i a s a ; n u m a i s e p o t a c e t i s i n e l i t e r a t i i ” si se nu incepem disputari grammatice si ortografice inaintea unora si altora atat de desierte, si uritiose.

) Aici nu trebuie aceea intielessu, ca si cand numai acum s'ar face inceputul cu scriintia rom. cu litere; ca-ci cu aceste s'au scrissu pena in tempurile nostre destule carti, ba si novele in tierile Austriei locuite de romani, precum in Transilvania: Organul Luminarei; apoi in Principatele danubiane cate altele. Aici numai se pricepe ca Gazeta Transilvaniei face numai acum inceputul de a scrie cu litere. **Impartasitoriu.**

Intre aceste lupte in dreapta, si in stanga, avend inaintea ochilor de scopu: desfasurarea literaturii, am aflat de bine totusi a face unele si altele bagari de seama spre a incungura — dupa parerea mea — unele nepotriviri, dela care cam de tempuriu asi dori se se abata inca si cei mai pucini literati, ca se nu se dedeie cu acele, socotind mai pe urma, ca numai asia e bine; apoi voind altii mai tardiu a-i debate dela acele se nu-i pota desvetia dedupa disa de comunu: „quod semel est imbuta nocens servabit odorem testis diu“, voind a pricepe: ca dedati la unele si altele cu greu ne putem desvetia.

Cu principiul enunciatu ou Redactiune forte bine au nimerit, asia cat pentru tote scrierile in vietia sociala multu din generatiunea de astadi, carii dora n'au avut ocaziune a judeca la dreapta scriintia cu litere nici s'au deprinsu cu ea, se potu tiené; dar bine ar fi de aceea totusu a se pune un fundamentu potrivit pentru aceea scriintia in scolele romane, ce se afla mai bine organizate, nu altcum — mai asteptand inca catva — dora si in Gazeta ce essa, si in altele, ce mai potu essi, ca prin aceasta cetitorii cetind astadi, cetind mane, se li se intipareasca in mintea sa asia scriintia, precum numai pote fi mai neteda, si mai potrivita, si se invetie inca din inceputu a scrie bine si cu litere, precum au invetiatu a scrie cu slove. — Nici creada cineva, ca scriintia cu litere este mai grea decat cea cu slove, numai afara de cunoscientiile elementarie, aiba postitele deprinderi, si cugete cum, si ce scrie, ce tocmai scriend si cu slove inca se postesce; nici socoata ca putintia si sciintia de a scrie cu slove s'au nascut in noi deodata cu inventiarea a z b u c h e l o r , ci numai treptat ne-am dat pena am ajuns a scrie asia, pecum am scrissu pena astadi; asia, ba mai usior si mai bine ne vom

oia a scrie cu litere, fiind mai pucine decat cele. Asia dar scriend cu litere se ne invetiam oia parte din cetire, parte din dedare (usū) a se é tot mai potrivii firei limbii romanesce*), ce se putem ajunge: la doue trebuintie indresnescu a ce luatoru de seama pe publicul românū cetiu si scrietoriū :

1. Scriend cu litere se nu contopim sonurile naturale a le slovei (ъ) cu nasalele ъ, ꙗ; ci se distingem deolalta; ca-cî in limba rom. se afla bine distinse; decî literelor sunatori: a, e si aceste supleascu sonul se se deie semne, care se se distinga de â, ê, î, cand aceste subescu sonul slovelor ꙗ, ꙗ.

2. Orî in manuscrisse, orî in tipariū, la literesunatori: c, d, s, t, candu-si stramuta sonul, adeca cand: c, d, t din gros trece in subtire, s din subtire in sonū grosū: din dios se nu se semne cu semne (ç, ð, ş, ð) sedille numite; penca stramutarea acestor nesunatori in son sedariū dupa firea limbii numai atunci se pôte empla, cand urmeadia dupa ele atare î (scurtū), nasalū) seu cand suntem silliti a pune dupa ele î (scurtū) dupa cum se va arata mai indios, ca ne vom invetia a fi luatori de seama la fel aceei litere i, ca adeca este î contrasū seu i

ti *) Invetiarea limbii rom. in comparatiune cu ce limbii s. e. cu germana se pote numi, si este sante de graduri mai usiora; cate si mai cate ceptiunii are aceasta nu numai in privintia Gramaticii ci si a Ortografiei; ba nici in cetire cetiial — deaca nu va ave destula cunoscentia a abei — va pute sci in tot locul, unde in fi se spunda pe f ca sch, si unde numai ca s. — Asia alte limbii feliu de feliu de grentati; decî nu tepte cineva ca numai limba rom. se o invetie a seu cu pucina truda. Uitesc orî cine cât temp pofesce la invetiarea altorū limbii? dar eu stau n ca la invetiarea limbii rom. nu-î va trebui a ta; unde inso o am scote-o, deaca am invetia o ata temp, cât suntem silliti a invetia pe altele raine! unii din omeni nostri socotū, ca deaca in ceti si scrie, inso multi fara otinoscentie gramaticale, ca-cî dupa aceste nu se prea batū, ar pofiti a scie scrie de locū correctū si romanesce dupa un scriu si in alte limbii, care le-au invetiat mai n fundament dora cea romi. nu o au invetiat numai é ca s'ia; deprinda se, apoi vor sci. — Indece é cine prin cate fase trece graul, pena se face anea din el, asia e si cu invetiarea cutaru lucrū in temeiu. Impartesitoriulū.

deplin respuns, este nascut din î contrasū, orî au trecut in î nasalū? atunci usior vom puté inlatura sedillele, ce sunt de prisos, conditionandu-se si asia stramutarea sonarilor acelor nesunatori prin atare i ce urmeadia, buna ora cam litera g urmand î, seu i orî e, stramuta sonul gros in subtire, ce se conditioneada prin î, i orî e, fara a se insemna g cu sedilla. — Asidar lassandu-se cu totul afaşa sedillele la c, d, s, t, si tienend semne numai pentru sonul slovei (ъ) si ꙗ, ꙗ deasupra literelor: a, e (cu semnul scurtarii), si â, ê, î, care semne inca in cuvinte, unde dupa regule generale se va sci deriva trecerea sonului curat a: in gutturalū orî nasalū, acolo incetū le vom puté parasi, castigand, a) manuscrissū, si tipariū mai netedū; b) inaintea strainilor va deveni placuta scriintia nostra; decî semne deasupra sunatorilor se priimim; ear nu pentru nesunatori; ca-cî le putem inlatura.

Se cercam a lamuri cele pena aici dise:

I. Cunoscut este cetitorilor, ca literele sunatori se impartū in :

1. Curate: a, e, i, o, u.
2. Semisone, orî contrase: î, ū (ê).
3. Ne-curatū respunde, care pentru de a acelor curate atfelu de respundere deband a fi deosebite: trebue se fia insemnate cu nesce semne, si fiind ca aceste sunatori ne-curate sunt de doue feliiuri:

a) obtuse orî gutturale: a, e (ъ) (cu semnal scurtarii).

b) Rauce orî nasale: â, ê, î (rar ô û) asemnandu-se cu ꙗ, ꙗ asia si semele pentru ele inca trebue se fia de doue feliiuri, nici trebue semele lor intr' un feliu contopite, precum nici sonurile lor, adeca: gutturale in nasale, seu nasale in gutturale; ca-cî n'avem nici o lipsa de aceea, ba dedupa parerea mea — mai cu gren se va puté desvelii dreapta scriintia; de unde semnul, ce s'au dat lui â pentru de a insemna pe (ъ) se pare a nu fi indestulatoriū; ca-cî acela mai ingrab se cuvine la sonul nasalū; ear sonul gutt. trebue altcum insemnatū, dora precum renumitul. P. Maior l'au insemnatū. *)

*) E adeverat ca semele aceste se pot da si altcum decât ce le pusam aici, dar in ceva tipū totusi ar trebui acceptate, si fiindca nu se afla asia insemnate in tipografia aceasta de aici; asia cetitorii au numai de asi intipui semnal literelor a, e (cu semn. scurt.) gutt. ce sta din doue crauri ca tra stanga intorse, precum sta semnul scurtarii la

Despre sonul gutturală enunțiată cu a (cu semn. scurt.) și nasală cu â:

1. Aceste semne este bine a se întrebuința acum la începutul penă s'ar deda și alții mai puțin deprinși la toată silaba, unde litera nesun. se răspunde cu son gutturală, ori nasală, mai ales la cuvinte în silabe, care în limba rom. ea primitive nu se răspund curată; ci precum cu son gutt. în: parinte, pamentă, caldare, carbune, sanetos, marită, rapescă, s. a. (semnându-se a cu semnulă scurtărei, lui ũ) ear cu son nasală p. e. în: ângeră, ângustă, sânge, pâne, prândiă, câmpă, mâne, langedă, târdiă, cântă, frângă, remănă, demândă, mângaiă, septemăna, atăta, betrână, calcăiă, când s. a.

Tot deauna trebuie însemnat sonul gutt. la a în finea numelor nedeterminate — nearticulate — în nr. sing. precum: barba, apa, lata, lunga, popa s. a. (semnându-se a cam cu semnulă scurtărei, lui ũ). — Spre distingerea sonului acestuia în aceste întemplări, unii nu înseamna acestă son., ci apostrofădă pe 'a în nume fiind articulate, precum: barb'a, ap'a, lat'a, lung'a, pop'a s. a., deaca vom primi însemnarea sonului gutt., atunci în nume articulate nu vom avé lipsă de apostrofă; mai potrivit se vede a primi semnul sonului gutt. pentru ca se încungiu-răm retăcirea în cetirea și altor vorbe eterminate în a curată neapostrofă, unde ne împedeam, ba cei mai puțin literați, dar și străini, carii ar voi se învețe limba rom. nu pot sci ca acela în finea vorbelor este gutt. ori curat, precum în: mâna (este adeca şand, kéz, ori este infinitivul: treiben, hajtani?) s. a.

Asă în verbe pentru de a distinge unele persoane și tempuri de altele, asă p. e. alta este când dică și scriă: șcapa (скапъ), alta șcapa (скъпъ), alta șcapa (скъпа) adeca: el, ea, și alta a șcapa s. a.

2. Dar în acele silabe, în care sonul gutt. ori nasală din son curată se pôte ușor deduce prin

(î, ũ) cu crăcurile întorse în sus. — Tote semnele acestea, ca se eassa frumos și netedă tipariul, ar trebui subțri și mici scobite în litere (precum este deasupra lui î scurtă în slovele Gazetei de astădă); ear nu de tot largite. — Sonul gutt. în a, e s'ar puté distinge și cu un (.) deasupra: a, e (cu punctă în capă). — Neaflându-se dara în tipografia literele gutt. astfel însemnate, pentru priceperea celor ce vin a se pricepe: sonurile literelor acestor gutt. sever tipari d'aci cevasă mai îndepărtă de vecinele sale. Redact.

deriyătiune, ce prin ajutoriul regulelor grammaticale și ortografice se pote sci, și învețe, acolo mereu putem lassa semnele de tot afăra — sciend adeca cum aă trecut semnul curată în necurată răspunsă. — Asă în: barbată, fagetă, tarie, lăptuca, trasura, carnos, traiescă, varuescă, Traiă, palmă, cartă, carora, șcapam, șcapa, încălecam, morarit, apatos, frigari, bunatați, serbatore, legamente, închinătiune, vacariă, vacarescă, capitănie, banătiă, strainetație, a calari, slăbescă s. a. (semnându-se a cu semnulă scurtărei, lui ũ), nu ne vom împedea a ceti cu son gutt. și a scrie fara semnă când vom sci a: barbată s'aă nascut dela barba, faget dela fagă a. Asă nu ne vom împedea a ceti: dăndu, ud.ănd, lătrănd, blastemănd cu son nasală și a scrie fara semnă; cacă sciut este, ca gerundiul verbelor de I. Conjugătiune se termina în veci în: ând nasală, și este mare sminta a-lă scrie în înd, ce numai la IV. Conjug. se cuvine.

Despre sonul gutt. în a trebuie sciut ca tot deauna se răspunde scurtă, este adeca silaba scurta; ear primitivul son curat a este silaba lungă.

(Va urma.)

Lilia culmilor.

(Finea.)

Blăstemul-precum dice tradițiunea se a și împlinț; pentrucă se prășesce în Maramuresiă o plantă (foile î sunt ca celea de cucurbeta) care prinăvă nepădesce tôte grădinele, ea e nocivă tutuor plantelor, nu produce neci un fruct, și foile ei neci o creatură nu le gustă, acăsta plantă se numesce: „Blăstemul tătariilor“; a dăa plantă e poharca (hrisca) cea rosiă la cotor, care de atunci e boteșată de „Tătarcă“. —

Imperatul Carol III. accepend report despre acest eroism mitic, despre o parte — dăra — pentru aducere-aminte, ér despre alta ca se și contestese multiemirea eternă: a clădit o beserică și monăștiie, în care dătorintă professorăcă o împlinesc benedictini, carii sémină cu supces bun între fii Carpatilor sementia binecuvintată a culturei, și profumul ambrosios al sciintielor; carii d'în când în când dau patriei patrioti buni și selosi (dar români buni și selosi?!), — Dorere! că bunul Imperat în urma unei morți neacceptate, n'a potut remunera pre acei singuri: carii în acesta luptă

anôsă, grea, și sângerôsă se au destins. Propriul glorios de remunerățiune se a offerit Augustei Imperătese: Maria Theresia, care după ce credincioșii unguri (credincioșii unguri se numia de Theresia) ar fi imprăscieți norii viscolosi ce i în regiurase tronul august: anteu și mai de frunte el și a avut a și vedire multiemirea publică cătră țară, căror era dătoria; aci se întieleg și românii și românii?! dar nu schiusiv românii ar debuși se săntielegă? — Domnia tea te pré temi de „veritate odium parit“; apoi ôre cuvine se unui Istoric se tie egoist, seu se mintieșcă? — Nu scii Domnia tea că „Historia est testis temporum, magistra vitae, lux veritatis“; pentru că ambii doi ducii lor au fost pofțiți la tronul Imperătesc 1748. Chiar sub murgă de séră au ajuns și descălecat în Vienna, și totă aminare se au și prezentat la Inalta Carte; Imperătesă 'ndată i poftesce, și în Sala splendid și însuos decorată — în cununa Procerilor Imperiului — cu blândiețâ părintescă îi primesce. Ei cu acelea vestmente au fost ornați cu carii se au luptat în Alpi. Pre vestmentul Vice-Spanului steléu demantii maramuresiani ca nisce lucéferi pre ceriul aser. Acest vestment a fost stimat la 20 milioane de Fl. Curtenii nu poteu cuprinde ca ore cum a potat castiga a tata vistieria, singur pentru un vestment. — — —

Imperătesa dă semn de tăcere, și un bărbat de stă cetesce cuprinsul latinesc al Cartei legate 'n pecură, și întărită cu sigilul imperătesc, în care se publicăro meritele Maramuresianilor, cu destingere la pele eroice ale românilor bôrsăni, și ale Ducilor lor; apoi se a donat Comitatului Marcă, Borsanilor nobilitate, ér gloriôsei familie Stoicaue afară de bușii numeroase: demnitate și rang de Baroniă; dar Stoica cel tener acestea — 'n numele seu și al soțesorilor sei — nu le a primit, pentru că el se sântie mai ferice în cortul seu umilit!

Dupô acésta se a donat Maramuresiului — în semn de învingere — lengă Marcă o flamură tiesută în fire aurie, și o Carte de porfiră. Marca se împărțiesce în dôe septuani. În cea d'în dios se vede un sierpuind — prin campii întinse — cele patru râuri primari ale Comitatului; ér cea désupra carapătesă produptele biôse d'în tôte trei regatele naționalei. Apoi între doi bradi gracili jace o Salină în care se pept assudă scotietorii de sare, ér pre cununa muntelui stă o căpioră. — — —

Baronul Stoica rentorcându-se dela Vienna că-

tră casă: a făcut cunoscut românilor pré naltu! dar imperrătesc; apoi a întreprins o preămbulare pen' la teatrul bătăliei, ca se vedie gliile Eroinei vescedite, carii acum erau incununat ca o mirésă cu viorelele celea mai suave și amene, ce resărisera preste osămentele portentilor varvari. El stă, și privesce — lăcremând — remășițele sânte ale Lilliei Culmilor, ingenuuchie, suspină cu amar, și sârută crucea ei dicend: „Iubită Feciôră! tu ai sacrificat viuția: ca se ucidă mortea patriei, strănepoților și a creștinetatei! dar Imperății nu te au potat remunera! inse tu acum salti în girlanda nevesceditôriă a ângerilor și Serafimilor; acusi Dumnedieu 'ti va da respłată cuviintioșă și amesurată jertfei ce ai adus pre altariul patriei și al religiunei! ér noi suvenirea tea dulce, și tipul teu cel sânt l' vom adora în veci cu pietate! — Eu voim trai între vâlurile lumei furtunose, dar tu d'în sinul meu ferbinte neci o dată nu vei fi esilată. Fie ti tierina usiôră, Lilia Culmilor!!!

Séu: Voi v'ati plinit chiamarea, și sânta datorintia, Când pent' a patrii bine cu gloriă v'ati luptat, Păstrând viitorimei modelul de credintia, Ce patria ni'l cere, și Augustul Impérat.

Dupa A. Muresianu.

Vestra virtus nec oblivione eorum qui nunc sunt, nec reticentia posterorum sepulta esse poterit! Cicero.

I. Gallu.

L i t e r a r i u.

În libreriăa lui Vilhelmu Nemeth se afla de vendiare, afara de cartile mai de multu publicate, unele nôue produse literarie din Romaniă, esite la lumina în esti doi ani din urma.

Înainte de a publica acele produse trebuie se observamu, cumca după mesurile viginte, și după pucin'a pasare a comisionerilor la care se tramitu aceste produse cu provisiune de 10 %, pré anevôe și numai după tempu, cu lunile și jumatatile de anu putemu deveni la cunoscentia lor.

Ar fi de doritu ca comerciulu și referintiele literarie ale Principatelorua faciă cu ale Austriei se traga luarea aminte a guberneloru respeptive, ca sa se meditoceasca o censura chiaru în capitalele Principatelorua, pe la c.r. Agentie austriace, și prin masur'a acésta sa se inlesneasca importulu celorlu censurate.

СЪВЕНІРЕ ДІН КЪЛЪТОРІА МЕА.

XI.

Vienna, 6. Dec. 1852. *)

О нѡпте ши о зи дін Дресда, Прага, пѣль дн Виена, а сѣръ не ла 7 ѡре ажисеѣс ѣарьш дн кпнтала имперѣлѣ, де зиде тѣ депѣртасем токма де о лѣпъ. Акѣм воѣс авѣ тѣмпѣ ши дилесѣире маѣ маре а'дѣ саріе де аїчі ши маѣ десѣ, ши маѣ тѣлѣ ши — пѡте чева маѣ вѣне декѣтѣ пѣль аѣм; кѣчи дн сивѣнѣ дрептѣ, кѣ дакѣ ашѣ фї штїтѣ кѣткѣ дн ачѣсгѣ кѣлѣторѣ воѣс фї ашеа стрїмторатѣ де тїмнѣ, маѣ вѣне нѣ тѣ ашкѣм нїчї де знѣ скрїсѣ, маѣ вѣртос кѣ ам нѣтѣтѣ преведѣ, кѣткѣ матерїеле, обїентеле не каре ерам сѣ ле копсемиѣ, ши се вор адѣна нѣ на пентрѣ 9 орї зече епїстоле, чї ка пентрѣ знѣ томѣ гросѣ, дндатѣ че тїам пропѣсѣ а кѣлѣце date дін алте дерї, пентрѣ ка сѣ ле алѣтѣрѣ ла стареа сѣртанеї пѡстрѣ тѣме, кареа не апплѣкѣ ла сгорѣлї сѣлѣ пентѣ дін семїндї дн семїндї де 1746 анї днтрецї. Кѣ тѡте ачестеа тѣ воѣс сїлї а маѣ кѣлѣце дн дн тѡте сѣвенїреле кѣлѣторїеї тѣле кам че воѣс креде кѣ те ар интереса маѣ тѣлѣ не Дга ши дн кѣ не пре знѣ амїкѣ орї дої; ачѣста воѣс фаче аѣм дн кѣрїндѣ, пѣль че еле дн кѣ нѣ амерїндѣ кѣ тѣ ворѣ пѣрѣсї ши ворѣ свѣра дін меморїѣ.

Дн 12. Ноемвре не ла 12^{1/2} ѡре пѣрѣсїѣ Ко-лонїа ши кѣ дѣнеа пѣтѣлѣтѣлѣ германо-прѣсїанѣ, ѣарѣ кѣ тїне лѣаїс де аколо дн локѣ де прїмеле импресїанї пѣлѣкѣте маѣ тѣлѣ неште сѣвенїре десгѣсгѣторѣ, ва ѡренїкѣнїѣ дѣрерѡсе, десїре каре кѣ пошта трѣкѣтѣ нѣ авѣїс тїмнѣ а'дѣ дн септїна чева. — Дн кѣ не кѣнд тѣ прїмѣлам не дермїї Ренѣлї възвсѣм маѣ тѣлѣ карѣ дн кѣрѣкѣте кѣ лѣзї де тѡтѣ тѣсѣра, каре ши не де асѣра се-тѣпа а лѣзї ши кофере де кѣлѣторїѣ. — Че кѣлѣторї потѣ фї ачештїа атѣтѣ де пѣтѣронї? — Еміграндї Домѣлѣ дін Баден ши Вїртѣмберг; еї трѣлѣ ла Амерїка ва фамїлїеле лор. — Акѣтѣ дн ажнѣлѣ іернеї? — Ашеа, дн сѣ фї сїсѣрѣ, кѣ дін ачештїа нїчї 1/2 нѣ вор ажнїде ла цѣра ши локѣлѣ дестїнатѣ пентрѣ еї, чї вор перї не шѣрї ши не дрѣтѣспї. — Ваї де канѣлѣ лор. — Кам ваї де еї; кѣ тѡте ачестеа зїте кѣ тѡтѣ вара ши тѡтнѣ се сгѣрѣкѣрѣр де ачештїа кѣтрѣ Амерїка. — Дн

Domѣ дн кѣ възвсѣм о парте дін фамїлїеле емігранте, арнїкѣте тѡте дн цѣнѣкї днтрецїѣрѣлѣ гратїлор алтарїлѣлї маре ши несте мормїнтеле рецѣптї дін прецїѣрѣ аскѣлѣтѣндѣ лїзѣрїа латїнѣ декѣнтатѣ, не кареа еї нѣ о дн цѣлѣгѣ.

Фрате, штїї вїне кѣ еѣ дн черїѣ ам знѣ Dzeѣ кѣрѣлї тѣ дн кїнѣ, ѣарѣ аїчї не пѣтѣлѣтѣ патрїа тѣа еzeitatea (нѣтї пасѣ зїї idolѣ), кѣрѣїа днї сѣнт devотате кѣцѣтеле ши дорїндѣеле тѣле, зїлеле ши ѡреле тѣле; пентрѣ кѣ сѣнт копвїнсѣ дін фразезїї анї аї жнїеї тѣле, кѣ фѣрѣ патрїѣ ши дн кѣ о патрїѣ фѣрїчїтѣ ши фѣрїчїтѣорѣ, інсѣлѣ есте знѣ стрїнѣ пѣрѣсїгѣ ши зрїсїгѣ прѣсте тотѣ, фамїліа есте асеменеа знорѣ фѣрѣ прївѣцїтѣорѣ, ѣарѣ нацїї неа о фантомѣ, о фїгѣрѣ, о тарїонѣтѣ, кареа сгѣ ши петрече пѣтѣлї аїнатѣ дн аерѣ, фѣрѣ аї фї ертатѣ ка сѣнї фїгѣ пїчорѣлѣ не врекѣнї знїѣ де пѣтѣлѣтѣ зидева, ши — дн челе дін зрїтї інсѣлѣ, фамїліа ши нацїї неа фѣрѣ патрїѣ сѣлѣ кѣ о патрїѣ нефѣрїчїтѣ devїнѣ перїторї де фѡме ши дн дѡгѣ де а лѣа лѣтѣа дн канѣ, ка еміграндїї колонїштї германї. Провѣрѣлѣ ubi bene ibi patria тї се паре кѣ нѣ ва вреа а'лѣ фаче нїмнїї де регѣлѣ цѣнерѣлѣ.

Дн тї воѣс сѣ рѣтѣкѣ ши сѣ пѣстрѣзѣлѣ дн сїнѣлѣ тѣлѣ алте ідеї кѣте днї маѣ сѣвенїрѣ ла прївїрѣа ачелорѣ фамїлїї непорочїте ши сѣ нѣдї маѣ снѣнѣ, кѣ фѣрѣ сѣ вреѣ ши се дн сѣлѣлїа дн наїнтѣнїї тотѣ трѣкѣтѣлѣ пѡстрѣ ши дн ченѣсѣрѣ а тї се дн фѣлїшїа на пентрѣ іасїне ши пѣлѣче снѣїтѣлїгѣтѣорѣ ачеле тїмнѣрї ши ачѣї анї, кѣндѣ. де ши штїам кѣтїї почѣ нѣтѣра нѡѣ зече сгѣрѣвѣнї, осемїнтеле кѣрѣра закѣ дн сѣлїтпа пѡстрѣ патрїѣ, тотѣш авїа нѣтѣам зїче кѣ ам нї еѣ о патрїѣ, пентрѣ кѣ дндатѣ че сѣлїтам ачестѣ кѣвѣнїѣ де не възеле тѣле, о devїсѣ сгѣрїнѣ, кѣтїлїтѣ, пѣгрѣ ши снѣркатѣ днї рѣсѣна дін граїкрїеле алтора, каре сѣпа: „Толератѣ“. Че маѣ тїмнѣрї, че маѣ зрїсїтѣ! —

Алѣ дн тїмнїнѣ десгѣсгѣторѣ фѣ пентрѣ тїне ла тѣнекарѣа дін Колонїа кѣндѣ ка прїп трѣкѣтѣ днтрѣвѣїѣ не знѣ неамїдѣ, дѣкѣ сѣнт тѣлѣдї фраздозї дн ачѣа чегате вѣчїнѣ дестѣлѣ кѣ Фразда. — „Da Домѣлѣ, дн Колонїа маѣ тодї сѣнт фраздозї,“ фѣ рѣснѣсѣлѣ. — Кѣтѣ се нѡте, кѣндѣ еѣ лїтѣа фраздозѣ преа пѣдїнѣ о авѣїїс ворїндѣсе? — Не ашеа Домѣлѣ тѣлѣ, чї сѣ дн цѣлѣцї кѣ сїмнїнїтѣеле ши сїмнїнїїеле локїторїлор кѣтїнѣнѣскѣ кѣтрѣ фраздозї не кѣтѣ нѣаї креде. — Міѣтїї ера кѣпоскѣтѣ ка орї кѣрѣлї алтїа, кѣ провинцїїеле прѣ-

*) Bezї чѣделѣте 10 епїстоле дн Фоїаѣстѣа Gazetѣї дін авѣл че трѣкѣ.

ciane dela Penă пълъ дн зюа де астръи сънт гъ-
вернате дъпъ кондикъ лецилоръ франдоженитъ, пе
кареа еі о динъ де чеа маі възпъ дин то́те алте
кондикъ европене; къ то́те ачестеа нъ кредеатъ съ
се маі афле парте дин понорълѣ петдескъ, къръі
ъ і пасе ашеа пзднѣ де націоналитатеа са ші съ
прагъ ашеа таръ къръ франдозі ші днкъ токма
те аколо, знде се пъреа къ поетълѣ Беккер не ла а.
1840 prodăsece атъта ентъсіамъ къ поесіа са:
„Sie sollen ihn nicht haben, den freien deutschen
Ihein.“

Дн челе дин зртъ тотъ ла Колоніа ми се дедѣ
еа динтъе окасіоне дн віаца теа де а ведѣ дн-
рикшателе зртърі але ідеілор комъністиче
шеа прекътѣ ачелеа с'аъ форматъ дн о сістемъ
се вігъ къ тогълѣ де сістемъа соціалістичъ, къчї
днкъ токма не атзпчї декърѣеа ла Jury оъімо-
влѣ прочесъ комъністичъ, че се термінъ къ о
ьндїреа ла арестъ греъ де кѣте доі треі пълъ дн
інчї ані къдїва докторї, адвокати ші алдї оменї
э капачитате, дин каъсъ маі дъртосъ къ ачеї пе-
орочідї воісеръ а да колóre де легалитате пълъ
і комплогърілоръ де статъ. Дн касърї де ачестеа
прінде локъ преа възпъ провервилѣ ромъні-
оръ каре зіче: „знде есте мінте тълъте, аколо е
і певзпнѣ таре.“ — Днсъ ачестъ історіѣ зртъ
ведї фі чїтїгъ прїн то́те жърналеде маі де дѣмнѣ
нътъ.

Дн рѣстїшнѣ де 1½ оре тъ афлатъ не пъ-
жнтълѣ Белдїзлѣ ші сѣра ла 7 оре ерат
н Тірлемонтъ, каре фъсесе дїпта чеа маі
впрѣне а кълторіеї теле дн ачеа дѣра ферїчїтъ.
Ін Колоніа пълъ ла орашвлѣ ачестеа тречї пе
ит 21 тълеле, каре маі скърте, каре пеаштен-
тѣ де лъндї, тїате, съпате ші дърате прїн тълдї
і скопълї, іаръ дела Verviers дн коло не маі
гъндъсе съпа тълелѣ, тренълѣ се траѣе не деалѣ
а сьсѣ прїн о машинъ де авъръ ашезатъ дн къл-
еа деалълѣ, кареа пъне дн мїшкаре о тълдїме
рогіле де феръ днцененїте де а лънгълѣ дръ-
лѣ дн дїстанѣе мїчї, престе каре фъгъ кърде
дрогъ че стаъ дн комїнекъъзне къ осїле вагѣне-
рѣ. Ачестеа днкъ есте зна дин мінъніме prodăsece
мїнънателе штіінде математиче, пълъ акътѣ не
ної агътѣ де пзднѣ сокотїте.

Де нъ дїар маі снъне нїмїні къ аї кълкатъ
Белдїѣ, аї кънѣште дндатъ дин то́те пзртърїле
енїлоръ къ те афлі днтр'о дѣръ індъстрїосъ пре
е тотъ чешї нѣте імаѣна мінтеа отълѣ шї
дестълатъ ка о фамїліѣ кърѣї нъ, і лїпсеште

нїмїкѣ дин кѣте нѣте претїнде къ дрентълѣ дн лъ-
теа ачестеа знѣ отъ съпътосъ де мінте шї трънѣ
шї тогъ одатъ лаворїосъ, іаръ нъ трънторъ сѣѣ лї-
пїгѣре. Кїаръ кондъкторїї, де шї сьпъшнї ла марї
остенеле, нъ те маі днтімпнѣ къ ачеа фїсіономїѣ
къндѣ тълїосъ, къндѣ сьпъратъ, къндѣ деспретїї
тѣре, чї еї сьнт тогъ нїште жшнї дїмїшї дела мї-
лїдїѣ, віої, веселї, превенїторї, прекътѣ нѣї афлі
нїчї дн Саксонїа шї къ агътѣ маі пзднѣ не аїреа.
Сѣра къндѣ ажънсѣѣ дн Тірлемонт осьпърѣса
дн оспелълѣ знде ам трасъ, о фетейъ трекътъ де
50 ані, тъ днтімпнѣ фъръ агътеа комплїменте
спекълътѣре нъмаї асъпра пзпудї стрїнълѣ, къ о
фамїларїтате дн кѣтѣ пъреа къ т'а тогъ къ-
поскътѣ, іар ачеа фамїларїтате а еї тъ овлегъ къ
атътѣ маі тълътѣ, къндѣ ворва теа чеа стрїкатъ
франдозскъ шї а еї тогъ ашеа стрїкатъ пет-
дескъ не къшзпъ знѣ рѣсѣ речїпрокъ ла амъндѣ,
днкътѣ дин ачелѣ мінътѣ дѣнса шї къ еа върватъ-
сѣѣ каре авсентеа пълъ дн алтъ зі, нъ тъ маі
алеѣеа дїнтре чеї маі къпоскъдї оспедї аї сѣї.
Нъмаї къндѣ дї снъсѣѣ къ сьнт дин Трансїлванїа
де коло де лънгъ Търчїа, днї рѣсзїнсе къ мїраре:
weit, sehr weit.

Днсъ деспре Белдїѣ маі тълъте къ алтъ поштъ.

(Ва зрта.)

МАРШАЛЪЛ MARMONT

асъпра

Дъхълѣ фїлїдїї Мілітаре.

„Къ тоатъ тълдїмеа скріерїлор асъпра Артеї-
Мілітаре, днсъ пзмеръл ачелор каре пот днтръ
адевър се аївъ о днтінсъ копрїндере де днвъдъ-
търъ асъпра днтрѣїї штіінде, шї каре пот адъче
ла зн реълтан таре ал практичїї, сьнт атжт де
пздїне, дн кът месне се пот пзтърѣ. Снре а-
честеа нъ есте де аѣнсе, нїчї тареа кътълдїме де
скріерї але історїеї ръзвоаелор, нїчї пзтърѣаселе
Монографїї, ва нїчї кърдїле де днвъдътъръ але
Артеї-Мілітаре, скрісе дн тоате лїтълїле, че сьнт
компъсе маі къ сеатъ де Офїдерї де grade сьв-
алтерне. Асъпра Артеї че днфъдїшазъ не зн
Дъче, нъмаї Дъчїї пот сь скріе кът се каде; шї
аша дела Чесар пѣна ла Фрїдерїх чел таре, шї
дела ел пѣпъ дн тімънрїле поастре тоате скріерїле
де фелъл ачестеа, каре ар пзтеа фі де о днфълїдїѣ
пронъшїтоаре се редък ла знѣ пзтър преа мїк,

алкътъ и о Библиотекъ аждъ де пенстероасъ, джкжт пѣ с'ар пѣтеа креде къ дин поевъла аждтор кърдї мїлітаре абеа съ се потъ стоарче аше де пздїне, каре копръспнд тревзїндеї шї фолосълвї червѣ дела еле. Дн пѣтъръ ачестор пздїне, дн тоате времїле дшї ва абеа локълї еї, екрїереа аїчї днсемпавъ а Маршалълвї Мармонт. Ної прїїтїм ачееагъ фантъ аса ка дела зн Маїстер днчеркат. Мармонт дн вжрѣгъ кжднд алдїї авїа командъ Баталїоане, ел ера Маршалъ де Франца, шї джккъ знъл дин ачєїа, дн ал къръїа дналт талант абеа Наполеон о деосевїгъ днкредере шї конфїендъ; ел пѣ араре орї а командат армїї днтрєїї шї пѣа-търїате, шї фѣ фамиліат къ челе маї днїнсе ор-ганїзацїї мїлітаре; шї кжднд ам абеа ної пѣтаї а-нъл 1814, сїнъсп днїнїтеа окїлор, апої пегрешїт къ днтрєнїндеїле лвї дн ачеле кампанїї вор лвоа чєл маї де ауроане ранг дъпъ вредїичеле де мї-раре фанте але Днператълвї. Ън асемenea Це-перал, кжднд пѣ днпавъ, пегрешїт къ вїне днтр'о днчеркаре таторъ пѣ зн дръм ларг де компїлациї мїлітаре, знълат шї стръвътъгъ де ел къ десъвжр-шїре, ел пѣ днпъръмѣтъ о їкоанъ днтрєагъ а шїї-їндеї дела днченъгъ пжпъ ла сѣжршїт, креагъ де пропрїа са черкаре, фъръ адъоѣрї де прїеос. А-чєста е казъл къ картеа са де акъм. Еа пѣ е о карте де днвїдъгътъръ дн днделесъл чєл де ржднд; пѣ пѣ дъ вре о сїстїмъ, пѣ пѣшаѣе десволтжднд лекдїї; партеа догматїкъ авїа се сїмте атїнсъ; дар претънїдїнеа сжнт трасе режълателе челе тарї, ешїте дин челе маї аджнчї комбїнацїї шї пѣ-зїте кїар дн ръзвоае. Еа пѣ е о сгсдїе спецїалъ асвїра сїнъспїтелор пърдї але Артеї мїлітаре, пре-кжт пентръ екеотїлъ, ачєа а страгеїеї Архї дъче лвї Карол, каре дн ачєагъ сѣрѣ е пѣ днтрєкжтъ де шїнєш пжпъ асгъзї; еа есте о днїнєш десволтаре ачєлор маї дналте пжкжтърї але днтрєїї шїїнде, тоатъ кжпошїїнѣа шї тоате мїжлоачеле че тревъї а се знї ка се фортезе пѣ дъчеле знєї армїї тарї. Де ачєа се пѣшєшгє картеа, шї къ дрепт „дъхъл фїїндїї мїлітаре“.

Картеа ачєагєа арє пѣтръ деспърдїрї: 1. Теорїа ѣпералъ а артеї-мїлітаре. 2. Органїзацїа шї фор-тареа армїеї, 3. Операциїле мїлітаре. 4. Фїло-софїа мїлітаре.

Кїар дефїнїцїїле дин канъл днгъїз асвїра артеї-мїлітаре, фїїндеї мїлітаре, ѣнеїеї мїлітаре, шїїндеї мїлітаре, доведєск аѣра шєматїкъ днделєдєре, къ карє 'єшїт дескъркатє шї дншїрїте днтр'єн кїп прєа лъшърїт шї ачеле маї днкъркатє днїнїрї

че се афлъ ачї гръшъдїге. Маршалъл Мармон днделєдє дн страгеїе, мїшїкърїле ѣперале чє се фак днїнїтеа вѣтълїеї пжпъ а пѣ венї дн вєдєре-връжмашълвї; шї дн тактїкъ ачєлеа каре се фа-дн вѣтълїе дн вєдєреа връжмашълвї. Аша се пар къ тактїка їа локъл операциїлор чєлор маї страте-ѣче днтр' о кончєнтраре маї търїїнїгъ, дин ѣе пералъ театръ мїлітар дн маї стръмтъл спецїа-къмн де вѣтълїе. Де ачєа страгеїа е о днпъскът креагъ їнспїрацїе, їар тактїка зн продъкт практї ал днвѣдъгътърєї шї депрїндєрєї, де ачєа зн тактїк є поате форма, їар креатоареле дарърї але страгеїе тревъє сѣ фїе пъскъте. Маршалъл Мармонт рє кжпоаште лвї Наполеон чєл дин тжїв лок днтр-страгеїїчї твгълор тїмїлор Днєш пентръ къ Дн-ператъл пѣ а манєврат шїчї одатъ тръне ла є сєї-сїдїе, чї дела офїѣдер де артїлерїе фѣ кемат дї-дрєнтъла ла командаре де армїе, аша кжпошїїнд са чєа тактїкъ, ла днченъгъ, пѣ пѣтеа фї де о пє-трївъ де копрїнъгътѣре. Спрє а се фамиліа къ е-лвъ днвѣдъгътъръ дн їарна анълвї 1795 спре 179-дела зн фост сєрѣант ал гвардїеї Франѣзе, ма-ла зртъ ѣперал шї командант де Парїс Шанєл

Адоа деспърдїре трактеазъ фортареа трън-лор. Гъсєшгє търїеа де 1000 Бървадї а Бат-лїонълвї де лїнїе чєа маї прїїнчєагъ, асемenea п-ашєзареа дн доъ ржднърї маї вжпъ де кжт д-трєї, прєкжт се овїчъшєшгє; ла 40 бървадї зн оф-ѣдер. Дин кжгє Баталїоане сѣ се алкътєаскъ з-рєѣмент, о ласъ ла кїзъїреа адмїнїстратївъ. Пє-тръ пєдєстрїе знѣарї дорєшгє Маршалъл бат-лїоанєлє маї тарї, шї компанїїле де 200 бървад-кж 5 Офїѣдерї, ла кълърїе чєре ескadroанєлє де-плотоане, фїєкарє де 12 пжпъ ла 18 ржднърї. Ё-врєа ка кълърїеа чєа грєа, кїрасїрї, се фїе армат-кж лъпчї, їар пѣ чєа знѣаръ кжм се овїчъшєшгє шї тревъє се търъгъсїм де ковжршїгоаре темєїс-рїле пѣ карє дшї реазъшъ ел ачєагъ теорїе. N-адъчєм амїнте къ асемenea пърєрї ам чїтїт шї д-скрїєрїле лвї Монтекккълї Шї дака се знєшг ачї шї Маршалъл де Саксонїа къ Маршалъл постр-апої пърєрєа зрмєазъ а фї кжшїшїгоаре, спрїж-нїгъ де асемenea авторїгъдї; дн теорїе зїк: к-п-р-актїка арє сѣ се лънте къ днѣлєнїга овїчъшїнд-де ар фї шї кам пжгъвїгоаре. Маршалъл Мармон-декларъ кълърїеа Франѣзъ де чєа дин тжїс п-лъмє; пентръ къ шї дака а фост еа кжгє одат-жєртѣа знор паргїкъларе шартїде (ловтърї мїч-дн парте), дар прїн пѣнъсарєа шї дндръжнєал-лор а продсє чєлє маї хотържте режълатърї. Но

из не vom dîcînta дитръ ачеаста, де кат не дит-
нотривим ла консеквенда трасъ дин еа. Дит дит-
формареа кълъредълазъ дит парте, дитрек маї тоате
армїле не чеа франдезъ, ши ла лъптъ дит парте
от кърте от, маї къ нъ ар къдеа фолосъла дит
партеа франдозілор, прекъм ши Маршалъла съ паре
къ нѣ дъ съ диделедем. Десуре ресълателе чеде
стрълъчїте каре ле а продъс кълърїтеа франдезъ,
ачеле дитръ адевър къ сьнт пьтероасе дит исто-
рїле вътълїлор франдезе, дар ши дит исторїле че-
лор лалте армїї нъ сьнт маї пьдїне. Съ лъсъм
пътърътоареа лор, еа нъ ши поате авеа аїчї локъл.
Дъм дитъ тот дрептъл Маршалълазъ кьнд зїче, къ
аїмїк нъ е маї греѣ де а се гъсі, де кат зн аде-
върат маре генерал де кълърїте; прекъм армїеа
франдезъ дит доъзечї де ані де вътълї авїа греї
а пьтът съ аївъ: Келерман, Монгвїън, Ласал.
Алте ошгїрї нъ фъръ маї авъте дитръ ачеаста.
Дит тот кїнъл аре Армїеа франдезъ дитъгїетате дит-
ръ повъдзїреа кълърїтеї, пентръ къ еа преа паре
се дитъшпїл къ се фїе жертфїгъ, дитревзїндїн-
лъсе дит лънте мїчї партїкъларе ши фъръ фолос
генерал, прекъм се зрїеазъ ла челеалте армїї.
Дит тасъ комбїнатъ дитрънї сїнгър трън, ши дъсе
ла моментъла чел маї хотърътор дит кьмпїл въ-
тълїей, еа адецеа а продъс изъжнзї не поменїте: П. Е.
вътълїеа дела Екміл, вътълїеа, ши къ еа фъ маї
гоатъ кампанїа їсїрвїгъ! (Ва зрїма.)

МЕТЕМПСИХОСЕ.

Стат п'о кълте верде ши прївеам дит вале,
Прекъм марїнаръла че — тръгънд ла мал —
Маї арънк' о дагъ прївїрїле сале
Спре дитїнса маре, спре змедъї вал;

Аеръла де сеара венеа пън' ла мїне
П' але сале арїнї зн мїрос де флорї;
Іар дит валеа адънкъ, дитре верзї ровїне,
С'аззеа шонтїреа знеї дълчї апшорї.

Ведеам мїї де стеле не чер сетънате,
Ши але лор разе пар' къ'мї съръдеа:
Астфел стаъ спре мїне тоате дидрептанте
(Саъ дикїнзїреа'мї астфел ле ведеа).

Дит тьчереа попдїї, ла а еї лъмїнъ,
Ла вїада 'мї трекътъ стат ши ть гъндеам;
Къчї, де ш' а жънедїї кьпъ есте плїнъ,
Дитї пьреа атънчеа къ де тїмнї тръїам.

О нъ! нъ фак анії не от де тръїеште,
Чи а сале патїмї ш'а сале їдеї:
Нъмаї чел че сїмте мї мїнтеа'шїї тръдеште
Диделеде вїада ши мїсїа еї.

Ши крїеам атънчеа к'ам фост алтъ дагъ,
Къ де кьнд пьмъжїтъл еъ ам вїензїт,
Астъ 'нкїнзїре дитї фъ конфїрматъ
Прїн мїї де фантасте че мї с'аъ ївїт:

Еѣ. Копїлъ фръмоасъ, къ ласрї не фрънте,
Дит дитїнса поанте ла че рьтъчештї?
Аї вре о дитъжнзїре аїчеа не тьпте,
Сѣъ а вьстор локърї стънзїнъ ть ешгї?

ЕА. Че, але лъї Тївър аї зїгат колїне?
Шонта де каскаде де ла Тїволї;
Нъ'дї адъчѣ амінте, Хораде, де мїне?
Че? дитр' ал тьъ сьфлет гошїтъ воїс фї?

Еѣ. Мїдїа сѣъ Клое чїне ешгї, респънде?
Нъ'мї адък а мїнте де фїгъра та;
Дар фокъл дит окї'дї атът шъ пьтърънде,
Диткат а меа скъпнъ, зъъ! тѣ ашъ сьрета.

ЕА. О поет! ешгї жъне ка ши алтъ дагъ;
Дрент о къртезанъ лесне ть ть еї:
Нъ! еъ сьнт, їнграте! тьса'дї адоратъ;
Дар ть дък, вьд вїне, къ нъ шъ маї вреї.

Ш' ардїкьндъ'мї окїї с'о маї вьд о дагъ,
Дитъжнзїнъ пайнте 'мї зн от преа вьтърън;
Фрънтеа'ї дикрїцїтъ ера сьндератъ,
Іар дит окїї лакрїмї кьдеа 'нтр' ал сѣъ сьн.

„Бъкъръ-тѣ акъта, Счїнїон! дитї зїсе
„Ть аї врѣт Картагъла а фї сьнлберат:
„Фатала'дї дорїндъ авїа се 'мїлїнїсе,
„Ши сьнверба'дї Ромъ с'а дьрълънат.“

Астфел ел воръеште, кьнд алтъ ведеде
Дитї скїмъвъ фїндъа ши гъндїреа меа;
Вьз атънчї пайнте 'мї зн њндер-мъїере
Че 'а лїмва дївїнъ дївїн дитї ворвїа:

„Еѣ, о Перголезе, дїї адък мелодїа;
„Пентръ тїне астъзї дит чер ть корор;
„Фъ с'азъзъ лъмтеа кьм плънѣеа Марїа;
„Модълеазъ'дї харпа п' ал тьмїей амор.“

Авїа аскълтасем сьвълїта 'ї кьнтаре,
Ши дит Перголезе еъ ерам Бїрон;
Гонѣам дит Гречїа ошгїле варваре
Сѣъ скїрам Корсаръла лънъгъ Пантеон.

Астфел ал меъ сьфлет лъа мїї вестїнте,
Аза мїї де форте ла орї че мїнът, —
Кьнд ловїръ азъв'мї ачесте кьвїнте:
„Вїиторъла есте сьнат дит трекът;

„Але оменїрїї лѣпї сьнт нескїмъвате,
„Ш' оаменїї адецеа сьнт ка челе флорї,
„Але кьрор фрънзе кад фїндъ зекате,
„Дар ресар маї жъне ла вьрсат де зїорї.“

George Krejcans 1851.

Registru articiloru intrati in acestu Cursu alu Fóiei.

P R O S A.

- Diariulu miserului Vic. de Viltshire tradusu de I. G. Codreu; urmare din Nr. 48, an. 1852 (dupa trafatele Rusiei cu Pórta ce se afla in Nrii dela 43—47 totu 1852) in Nr. 1, 3, 4.
- Mihulu, drama originala de Nicolau Istrate, Iasii, 1850, dela Nr. 47—48 an. 1852 in Nr. 1, 2, 3, 4.
- Estrasu prot. despre otarire adun. sobor. a vicariatului din Hatiegu gr. c. Nr. 1.
- Recunoscintia inalta lui A. Liviu pentru comp. gram. ger. romane Nr. 1.
- Ipopotamulu, naturalu istoricu Nr. 2.
- Lilia Culmiloru, nar. istorica dupa Paulicovicu Nr. 2, 3, 4, 5 de I. Gallu.
- Observari ortografice in oieptulu distingerei sonuriloru guturale si nasale etc. Nr. 5, 6, 7, 8, 9, 16, 17 de Dr. A. S.
- Suvenire din Calatori'a mea XI, XII. Viena, 6. Dec. 1852 (celelalte in Foiletomulu an. 1852) Nr. 5, 7 de G. B.
- Marsialu Marmont asupra spiritului siintiei militare Nr. 5, 6, 7.
- Literariu, insciintiari de carti Nr. 5, 6 (11—12 de I. Codrescu), 17, 19, 28, 30, 35, 36, 42.
- Congresulu amiciloru pazei din Angli'a Nr. 6.
- Unu cerculariu sub Nr. 78 a Episc. A. St. Siulutiu si altu despre devotiunea poporului cundu cu atentatulu din Febr. Nr. 7, 8.
- Napoleon si profetieile lui N. 8, 9.
- Despre agricultura si negotiulu Moldovei Nr. 8, 9.
- Adres'a de multiamita a tineriloru la balulu Reun. din Peterfalva Nr. 9.
- Adres'a consistoriului romanu gr. n. u. din Aradu catra M. Sa Imper. F. I. I, dupa scaparea de pericululu atentatulu Nr. 10.
- Organaciunea societatei de lectura a junimeii romane din Oradia-Mare Nr. 10.
- Unu ce mitologicu. Consiliulu zeiloru romani asupra fiului retacitu Nr. 10, 11, 12 de V. Vancu.
- Cerculariulu Ep. V. Erdéli, — cu atentatulu din 18. Febr. Nr. 10.
- Cerculariulu Administratorului diecesei Aradului in oieptulu atentatulu Nr. 10.
- Insemnari Chronologice (Chris'ive) despre beseric'a San. Nicolae din Brasiovu Nr. 10, 11, 12, 13.
- Hrisovu pentru emanciparea orasiului Calarasi, acum numitu Stirbeiu Nr. 10.
- Suveniru din Itali'a 24. Febr. 1853 Nr. 11, 12 de B—tiu.
- Adres'a omag. a I. S. D. Eppu alu Fogarasiului data prin in. gubernu catra Maiestatea Sa in numele diecesei Nr. 13.
- Insemnatiunea unor plantu la strabunii nostri Romani Nr. 13, 14 de V. Vancu.
- Hrisovulu Domnului Moldaviei Arone Voivodu Nr. 13.
- Instructiuniile Scólorulu din Romania Nr. 13, 14.
- Elefantulu indieu de S. S. Mihali Nr. 14.
- Calatori'a pe aripile fantasiei Nr. 14.
- Manifestatiuni de bucurie la re'ntórcerea pr. Grigorie Al. Ghica, dupa restaurarea sanetatei Nr. 14.
- Cuventulu unui Studinte, despre necesitatea academiei la Romani Nr. 15.
- Cateva cuvinte despre limb'a si Ortografi'a serbéscá Nr. 15.
- Reportulu Mitropolitulu Ungro-Vlahiei Nifou despre starea culturii preotimei Nr. 16.
- Neologismulu Corespondintelui „Telegrafulu Romanu“ Nr. 16, 17 de mai multi tineri scl.
- Uricariulu Moldovei Nr. 17.
- Carolu Linné; Suspiciunea; Socrate Nr. 18.
- Itali'a inainte de dompirea Romaniloru Nr. 18.
- Legile romane, din Universu Nr. 19, 20, 21, 22.
- Adumbrarea Stei Monastirii Prislopu — in Hatiegu de Domnia Saphira — Nr. 19, 20 de St. Moldovanu, vicariu in Hatiegu.
- O Svatuire a unui parinte catra fiulu seu trimisu la Universitate Nr. 19, 20, 21, 22, tr. de I. P. Brezoianu.
- Adrese omagiale din Moldov'a catra Domnu dupa insanetosare Nr. 20.
- Din Itali'a 27. Dec. 1852 Nr. 21.
- Monumentulu mitropolitulu din Moldavia Veniaminu Nr. 21.
- Beseric'a Santului Mormentu Nr. 22.
- Cerculariulu Episc. Oradiei-Mari in oieptulu coilepteloru pentru gimnasiu de Beiusiu Nr. 23.
- Cerculariu D. v. Prot. alu Distr. Fernasiu V. Vancu Nr. 23.
- Patentulu imperatescu din 29. Maiu c. n. 1853 cu care se introduce pentru Transsilvani'a Condie'a legiloru universale cetatiene din 1. Iuniu 1811 Nr. 23, 24.
- Beseric'a gr.-rosiana in alaturare cu cea latina in pusetiunea de facia a orientulu Nr. 23.
- Disertatiune despre Reuniuni in adunarea Reuniunei junimeii romane in Urbea-Mare de Iacobu Brandusianu Nr. 24.
- Testamentulu lui Petru celu M. Cear. Rusiei Nr. 24.
- Recursulu corpului profes. alu gimnasiului de Beiusiu la c. r. ministeriu de cultu si invetiamentu Nr. 25, 26.

Cerculariul c. Nesselrode in cauz'a orientara Nr. 25.
 Date statistice despre nou'a impartire a Ungariei Nr. 26
 Adaus la articolul din Foia Nr. 16, p. 118 a. c.
 despre Neologismi Nr. 26 de N. M.
 Predica prof. de teolog. Petru Ratiu, cu ocaziunea
 solennei intrari a D. Eppu Aradanu Procopiu
 Ivacicoviciu Nr. 27, 28.
 Unu documentu despre drepturile Braneiloru Nr. 27.
 Pentru essamenulu concursualu de G. M. Nr. 28.
 Cuventarea Princ. Romaniei B. D. Stirbeiu la im-
 partirea premiilor si responsulu Dir. C. Bosianu
 Nr. 28 si 30.
 Actele diplomatice turcesci in cauz'a locurilor sante
 si cea orientara Nr. 29.
 Fundatiunea Franciscu Iosifiana Nr. 29.
 Devis'a preotului romanu de M. Nr. 30, 31.
 Sco'la de agricultura in Romania Nr. 30.
 Patent'a imperatésca din 3. Iulie 1853 pentru Ar-
 délu in oieptulu sferei de aptivitate si a compe-
 tintiei judecatoriiloru sel. Nr. 31.
 Eclog'a I a lui Virgiliu, de Dr. Vasiliu Poppu Nr. 31.
 Eclog'a II Nr. 48. III Nr. 49.
 Patent'a imperatésca din 2. Martie 1853 pentru re-
 gularea referintieloru urbariare intre domni de
 pamentu si fostii obagi in Unguri'a si Banatu
 Nr. 32, 33.
 Patent'a imperatésca din 2. Martiu 1853 despre
 desdarnatiunea urbariara si dessarcinarea pa-
 mentului in Unguri'a si Banatu Nr. 33.
 Anotatiuni despre tier'a Hatiegului de St. Moldovanu,
 vicariu gr. c. alu Hatiegului Nr. 34, 35, 36, 38, 39,
 40, 41, 42.
 Baile dela Gleisweiler si petrecerea la ele de S. S.
 Mihali Nr. 34.
 Sinodulu grecescu Nr. 34.
 Din proverbiele D. Antonu Pan Nr. 34, 35, 36.
 Poesi'a poporara a Romaniloru de V. Alesandri Nr. 34.
 Proieptu de monumentulu Metropolitulu Venia-
 minu Nr. 35.
 Epistola catra Redactorulu Nr. 37 de Georgie.
 O Tocmeala de rusine si o lege nedrépta, docu-
 mentu pentru limb'a romana Nr. 38, 39 de Barnutiin.
 Impartasiri din sfer'a naturala Nr. 39 de M.
 Diversitatea incaldirei pamentulu prin radiiele sóre-
 lui Nr. 39 de M.
 Despre cholera, igiena publica Nr. 40 de Vial de Raja.
 Neologismulu, indreptare Nr. 40.
 Corón'a Santulu Stefanu din Unguri'a Nr. 41 —e—u.
 Neologismulu Nr. 41, 42, 45, 48, 48, 50 de Alpailla,
 unu Sarsaila din Ardélu.
 Coloniele e Fenicieniloru Nr. 42 de I. R.
 Obserbatiuni statistice despre cultivatiunea pam-
 entulu Europei de D. Simeone Barnutiin Nr. 42, 48,
 49, 50, 51.
 Documente vechi pentru istori'a nationara transsil-
 vana Nr. 43, 44, 45.
 Unele trasuri din viet'i'a lui Cincinatu Nr. 43 de I. R.
 Despre vite mari cornute de Dr. Barasiu Nr. 44, 45, 47.
 Elefantulu indicu Nr. 45, de S. S. M.

Dedicatiunea Brosiurei Reunianei Nr. 46—47.
 Cultur'a egipteniloru Nr. 47 de I. Rusu.
 Literariu. Insciintiarea D. Can Timoteu Cipariu
 despre edarea Gramaticii romane si Dictiona-
 riului Nr. 47.
 Unu Coriosu pentru papii din Edinburgu Nr. 47.
 Sanetatea, Nesanetatea, Medicina Nr. 47, 48.
 Modulu inrolarei soldatiloru la Turci Nr. 48.
 Desgroparile cele mai noue in Pompei Nr. 49, 50
 de S. S. Mihali.
 Chitii si venatulu loru de S. S. M.
 O Fabula din Cichindealu Nr. 50.
 Istori'a Hunniloru Nr. 51, 52 de I. Rusu.
 Din registrulu pacateloru femeesci dupa Lord
 Mackintosh Nr. 51.

P O E Z I E.

Catra romani; Joie si Modesti'a Nr. 2.
 Metemscicose Nr. 5; Anulu Mercurescu;
 Paunulu mangaietu Nr. 6.
 Imnu solenelu cant. de trupa din Craiova Nr. 7.
 Bardii romani Nr. 8; Oda Cantata la 3 santi in
 Blasiu Nr. 9; Fortuna vietii Nr. 11.
 Unu Poetu catra altu Poetu Nr. 12; Rugatiunea
 Poetului; Aurora romana Nr. 12; Retezatulu
 peste véra; doue locuri Nr. 13.
 Urare Ppelui Moldaviei; Mihai scapandu Stanlar-
 tulu Nr. 14.
 Plangerile Poetulu romanu Nr. 15; Versu din
 Becleanu; Invocatiune; Cepesiu si Solii Nr. 16.
 Ana si Arapulu; Filomela si Basura Nr. 17.
 Mih Copilulu Nr. 18—20; La unu pruncu de
 Poetu Nr. 20; Visulu meu de auru Nr. 21; Cas'a
 tierana a lui D. Lamartinu; Sufletulu si corpulu
 Nr. 22.
 Amorul de Patria; Cenusiare'sa Nr. 23; Plopu;
 unu Suspinu Nr. 24; Copilulu Nr. 25.
 Sorin, legenda munténésca Nr. 27, 28, 29; Cioba-
 nulu; Pannasiulu Codriloru Nr. 30.
 Valpea liberara; Epigrame Nr. 33.
 Blastemulu Nr. 34; Ce e? Nr. 35.
 Movila lui Burcelu; Mortea si Flórea Nr. 37.
 La Mórtea Parintelui; o oftare Nr. 38; Salutare
 de an. nou a P. Ghica; Canele Soldatulu Nr. 40;
 Logogriife Nr. 41; Sunetu; Amicit'i'a Nr. 42.
 Serbu seracu Nr. 42; Canele si Magariulu 43;
 Scaiulu parabola; Siarade Nr. 44; Inelulu si Na-
 fram'a Nr. 45; Balaurulu Nr. 46.
 Suvénire D. M. N. la Mitrovitiu de A. M. Nr. 49
 O Gacitóre Nr. 50; Barca de G. Alessandresca
 Nr. 51. Mihnea si Baba (o traditiune) Nr. 52.
 Eclogele lui Virgiliu si poesiile lui Panu vedi sub
 Prosa.